

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/145/2020
Identifikačné číslo spisu: 1116204521
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2023
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1116204521.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O.. O. D., bývajúceho v M., Š.K. XXX, zastúpeného JUDr. Renátou Endrödyovou, advokátkou so sídlom v Lučenci, Dr. Herza 26, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci 40.752,20 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I., pod sp. zn. 19C/27/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. októbra 2019 sp. zn. 3Co/303/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj súd „prvej inštancie“, resp. „okresný súd“) rozsudkom z 23. marca 2017, č.k. 19C/27/2016-99 zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 766,25 eur (výrok I); žalobu vo zvyšnej časti, ktorou sa žalobca domáhal náhrady škody 39.985,95 eur titulom nezákonného rozhodnutia podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) zamietol (výrok II); žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v danom spore sa žalobca domáhal náhrady škody voči štátu tvrdiac, že mu bola spôsobená nezákonným rozhodnutím v exekučnom konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10Er/255/2011, v ktorom vystupoval ako súdny exekútor a v ktorom došlo k zrušeniu uznesenia súdu prvej inštancie č.k. 10Er/255/2011-206 z 8. marca 2012 Najvyšším súdom Slovenskej republiky, v dôsledku čoho mal byť žalobca podľa vlastných tvrdení ukrátený na odmene súdneho exekútora. Súd prvej inštancie zistený skutkový stav posúdil v zmysle ustanovení § 5 odsek 1, § 6 odsek 1, § 16 odsek 4 a § 37 odsek 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v znení platnom v čase vydania predmetného rozhodnutia, pričom dospel k záveru, že žalobca nie je osobou aktívne legitimovanou na vedenie samotného sporu. Pri formulovaní svojich záverov vychádzal z toho, že žalobca v exekučnom konaní nemal postavenie účastníka konania, keďže Exekučný poriadok v ustanovení § 37 odsek 1

priznáva exekútorovi postavenie účastníka konania len v prípade ak sa rozhoduje o trovách konania. V danom prípade žalobcom označené rozhodnutie ako nezákonné malo byť rozhodnutie Okresného súdu Nitra z 8. marca 2012 sp. zn. 10Er/255/2011, ktorým nebol schválený príklep udelený na dražbe nehnuteľnosti vydražiteľovi U. D. X.. V uvedenom uznesení sa rozhodovalo len o schválení, resp. neschválení príklepu, z čoho vyplýva, že exekučné konanie sa nedostalo do štádia, v ktorom by sa rozhodovalo o trovách exekúcie, o ktorých sa rozhoduje spravidla až potom ako súdny exekútor vyčíslil trovy exekúcie, alebo si právo na náhradu trov uplatní, napr. písomnou žiadosťou.

1.1. Okresný súd sa v konaní zaoberal aj otázkou, či bolo vôbec vydané nezákonné rozhodnutie, pričom dospel k záveru, že o takéto sa v prípade rozhodnutia Okresného súdu Nitra z 8. marca 2012 č.k. 10Er/255/2011-206 nemôže jednať. Toto rozhodnutie bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky zrušené pre nesprávne právne posúdenie a preto ho okresný súd nepovažoval za nezákonné, napokon v spore nebola preukázaná ani príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. Záverom uviedol, že žalobca si mal prípadnú náhradu škody uplatniť voči povinnému ako pohľadávku v konkurznom konaní. Keďže dňom 11. februára 2012, t.j. vyhlásením konkurzu už exekútor nemal možnosť si pohľadávku uspokojiť v exekučnom konaní a pohľadávka nenadobúda charakter pohľadávky konkurznej, ktorú mal právo do konkurzu prihlásiť. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 odsek 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal, pretože jej v konaní žiadne nevznikli.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 31. októbra 2019 sp. zn. 3Co/303/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti ako vecne správny podľa § 387 odsek 1 CSP potvrdil. Žalovanej proti žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že v zásade sa stotožnil so skutkovým a právnym posúdením súdu nižšej inštancie, ktorý správne hľadal odpoveď na otázku, či žalobca je oprávnený domáhať sa tvrdenej náhrady škody, ktorá mu mala byť spôsobená rozhodnutím Okresného súdu Nitra z 8. marca 2012 č.k. 10Er/255/2011-206. Stotožnil sa so záverom, že žalobca v danej veci nie je aktívne legitimovanou osobou pre uplatnenie ním požadovaného nároku. V uvedenom smere na zdôraznenie správnosti záveru okresného súdu poukázal na ustanovenia § 37 odsek 1, 2 Exekučného poriadku a ustanovenia § 147 odsek 1 Exekučného poriadku, ktoré zároveň podrobným spôsobom vyložil. Dodal, že ak by exekučný zákon vychádzal z toho, že v podstate celé exekučné konanie vedie k vymoženiu pohľadávky vyplývajúceho z exekučného titulu jej príslušenstva a trov exekúcie a tým k nároku exekútora na odmenu, tak ako to tvrdil žalobca, nemalo by zmysel upravovať postavenie exekútora ako účastníka len pre rozhodovanie o trovách, ale v zákone by zákonodarca uviedol priamo a výslovne, že exekútor je účastníkom celého exekučného konania. Na rozdiel od súdu prvej inštancie sa odvolací súd nestotožnil so záverom okresného súdu, že uznesenie Okresného súdu Nitra z 8. marca 2012 č.k. 10Er/255/2011-206 nie je nezákonné, opak je pravdou, v ktorom smere odvolací súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Mcd/20/2009. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 odsek 1 CSP v spojení s § 255 odsek 1 CSP a § 262 odsek 1 CSP tak, že žalovanej ktorá mala v odvolacom konaní úspech nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

3. Proti uvedenému rozsudku žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) podal dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil ustanovením § 421 odsek 1 písm. b/ CSP. Mal teda za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu v danom prípade záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Bližšie v podanom dovolaní chronologicky zopakoval priebeh konania, závery súdov nižších inštancií, pričom vyslovil nesúhlas so záverom odvolacieho súdu, že „...ak rozhodnutím o neudelení príklepu nebolo rozhodované o trovách exekúcie, žalobca nebol účastníkom exekučného konania a teda mu týmto rozhodnutím ani nemohla byť spôsobená škoda...“. Z čoho má vyplývať, že v konečnom dôsledku nie je ani aktívne legitimovaný na podanie žaloby v danej veci. Uviedol, že podanou žalobou sa domáhal nároku na náhradu škody vo výške 39.985,95 eur, ktorá suma by predstavovala jeho odmenu, ak by bol úspešne vymohol pohľadávku oprávneného, pretože v zmysle § 4 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov platnej v rozhodnom období, základom pre určenie odmeny súdneho exekútora je výška vymoženej pohľadávky. Z uznesenia

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Mcd0/29/2012 z 30. septembra 2013 jednoznačne vyplýva záver, že uznesenie Okresného súdu v Nitre č.k. 10Er/255/2011-206 z 8. marca 2012 bolo nezákonné. V dôsledku tohto nezákonného uznesenia nedošlo k úspešnému vymoženiu pohľadávky aj keď súdny exekútor de facto pohľadávku oprávneného úspešne vymohol a speňažil nehnuteľnosť povinného na dražbe. Tým, že príslušný súd príklep exekútora udelený na dražbe v rozpore so zákonom neschválil, došlo k zmareniu úspešného vymoženia pohľadávky oprávneného, lebo kým došlo k náprave tohto nezákonného rozhodnutia po uplynutí dvoch rokov a troch mesiacov stratil vydražiteľ záujem o nadobudnutie vydraženej nehnuteľnosti a novú dražbu pre prebiehajúce konkurzné konanie, ktoré bolo medzitým vyhlásené na majetok povinného nebolo možné vykonať. S ohľadom na uvedené skutočnosti a okolnosti dovolateľ vyslovil presvedčenie, že bol sporným nezákonným rozhodnutím Okresného súdu Nitra poškodený a preto je aktívne legitimovaný na podanie žaloby o náhradu škody. Nesúhlasil preto s právnym názorom súdov nižších inštancií. To isté platí aj ohľadom záveru, že nepreukázal vznik ušlého zisku tým, že mu nebola v exekučnom konaní vyplatená odmena, pretože nebol schválený príklep udelený ním na dražbe. Nie je jedno, či príklep nebol schválený v súlade so zákonom, alebo v rozpore so zákonom ako v danej veci z čoho možno vyvodiť, že iba v dôsledku tohto nezákonného rozhodnutia prišiel dovolateľ o odmenu a nie v dôsledku niečoho iného. Ani následné zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci na nové konanie už nebolo spôsobilé zvrátiť stav keď naozaj nemožno rozumne očakávať, že nejaký vydražiteľ by bol ochotný vyše dvoch rokov čakať na rozhodnutie súdov a po celú túto dobu viazať úplne neúčelne a bez výnosov značne vysoký objem svojich finančných prostriedkov. Z vyššie uvedených dôvodov žalobca dovolací súd žiadal, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho,

kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

10.1. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú dovolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ dôvodiť, že právna otázka v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

10.2. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (3Cdo/218/2017, 3Cdo/27/2019, 4Cdo/172/2017, 4Cdo/148/2018, 8Cdo/144/2018).

11. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú

vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

12. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neposudzoval právnu otázku vymedzenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

13. V danom prípade z obsahu dovolania žalobcu je zrejmé, že žalobca zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) uviedol z pohľadu požiadaviek vyplývajúcich z obsahu ním uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo pri právnom posudzovaní veci odvolacím súdom, avšak nekonkretizoval právnu otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, inak povedané žiadnym spôsobom nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku zásadného významu, pričom uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana.

14. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

15. S poukazom na vyššie uvedené preto dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. f/ CSP ako neprípustné odmietol.

16. Nad rámec dôvodov tohto rozhodnutia dovolací súd uvádza, že vo všeobecnosti sa „aktívnou vecnou legitímáciou rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. To, že sa súd výslovne k vecnej legitímácii nevyjadrí, neznamená, že sa ňou v konaní nezaoberal“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29.6.2010, sp. zn. 2Cdo/205/2009).

16.1. „Na to, aby sa niekto stal účastníkom konania, netreba, aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola

proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom procesnom práve užíva pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v konaní ide“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/192/2004).

16.2. Vychádzajúc z vyššie uvedeného bolo potrebné v danom prípade v prvom rade preskúmať či žalobca je stranou, ktorej svedčí aktívna vecná legitímácia. Súdny nižších inštancií postupovali teda správne, keď sa predmetnou otázkou zaoberali. V uvedenom smere bolo potrebné vychádzať z toho, ako v podanej žalobe žalobca vymedzil skutkový rámec, z ktorého vyvodzoval svoj nárok na zaplatenie požadovanej sumy, z ktorého právneho vzťahu vyvodzoval žalobou uplatnený nárok (predmet súdneho konania). Z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobca pre uplatnenie nároku na zaplatenie spornej sumy považoval za rozhodujúcu skutočnosť „zrušenie rozhodnutia o neudelení príklepu“ v exekučnom konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10Er/255/2011, v ktorom vystupoval ako súdny exekútor Najvyšším súdom Slovenskej republiky, v dôsledku čoho mal byť podľa vlastných tvrdení ukrátený na odmene súdneho exekútora. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie pri skúmaní aktívnej vecnej legitímácie vychádzali z toho, či ide v spore o vzťah vyplývajúci zo súkromného práva alebo ide o verejnoprávny vzťah a tiež aj z právneho postavenia súdneho exekútora tak, ako je definované Exekučným poriadkom. Rozborom príslušných ustanovení Exekučného poriadku (bližšie viď bod 1. a 2. tohto rozhodnutia) dospeli k záveru, že „konajúci súdny exekútor nemá aktívnu legitímáciu na uplatňovanie tvrdeného nároku, lebo v exekučnom konaní (v ktorom mu mala vzniknúť škoda) nemal postavenie účastníka konania, keďže Exekučný poriadok v ustanovení § 37 odsek 1 priznáva exekútorovi postavenie účastníka konania len v prípade ak sa rozhoduje o trovách konania“. Podľa dovolacieho súdu sú súdmi nižších inštancií vyslovené právne závery nielen riadne odôvodnené, ale zodpovedajú aj zmyslu a podstate aplikovaných právnych noriem.

17. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP), trovy dovolacieho konania jej však najvyšší súd nepriznal, nakoľko jej žiadne preukázateľné nevznikli (viď R 72/2018).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Protí tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.